

МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ ЯК ВАЖЛИВА ГАЛУЗЬ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

М.В. ФЕДОРОВА^{1*}, О.Б. БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ²

¹ магістрант кафедри комерційної, торговельної та підприємницької діяльності, НТУ «ХПІ», Харків, УКРАЇНА

² доцент кафедри комерційної, торговельної та підприємницької діяльності, канд. техн. наук, НТУ «ХПІ», Харків, УКРАЇНА

*email: abelocerk@gmail.com

Сучасні країни в умовах розвитку міжнародних відносин та міжнародної торгівлі повинні збільшувати свої спектри послуг, товарів та розширювати сферу туризму. Нині туризм збільшив свої показники розвитку. Сфера туризму являється високоприбутковою, найбільш привабливою та динамічною у світовій економіці, що і обумовлює актуальність даного дослідження.

Метою роботи є дослідження сучасного стану міжнародного туризму в Україні та світі, висвітлення його проблем і перспектив.

Слово *tourist* з'явилося в англійській мові на початку ХІХ століття й у перекладі з англійської означає: той, хто здійснює поїздку заради власного задоволення чи розширення культурного кругозору. За визначенням ООН, турист – це особа, що перебуває в даній місцевості терміном більш ніж на одну ніч і менш ніж на рік [1].

Туризм – це явище, що динамічно розвивається, орієнтоване на споживача.

Майже всі держави світу намагаються розвивати туризм, насамперед це дає можливість туристу для ознайомлення з історією, культурою, звичаями, духовними і релігійними цінностями цієї країни і її народу. Але для держави, що приймає туриста мета не в тому, що іноземець дізнається більше про країну, а у тому, що це великий додатковий прибуток у скарбницю даної держави. У ХХІ сторіччі туризм є найбільш високоприбутковим бізнесом як для туристичної агенції, для авіакомпаній, так і для країни, що приймає туристів. Крім значної статті доходу, туризм є ще й однією з потужних чинників посилення престижу країни, зростання її значення в очах світового співтовариства та пересічних громадян. Туристична діяльність у розвинених країнах є важливим джерелом, що поліпшує добробут держави [1].

Високі темпи розвитку сфери туризму дають більше об'ємів валютних надходжень, активно впливають на різні сектори економіки, що сприяє формуванню власної туристської індустрії. У 2017 році на сферу туризму припадало близько 10% світового валового національного продукту; 7% світового експорту товарів і послуг; одне з десяти робочих місць [2]. Щодо туристичної галузі України, то тут цифри значно скромніше: у 2016 році загальний внесок подорожей та туризму у ВВП склав 5,6%, у загальну зайнятість – 1,3% [2].

Туризм під назвою «феномен ХХ століття» особливо бурхливо став розвиватися після Другої світової війни. За даними СОТ, щороку у світі подорожують більш 700 млн. людей, а прибутки від міжнародного туризму становлять близько 470–480 млрд. дол. США. Це майже 12% світового валового продукту. Міжнародний туризм входить до трьох найбільших галузей, поступаючись нафтодобувній промисловості і автомобілебудуванню, питома вага яких в світовому експорті 11% і 8,6% відповідно. За прогнозами фахівців, до 2020 року прибутки від туризму у глобальному масштабі сягнуть майже 3 трлн. доларів.

Всесвітня рада по туризму і подорожам характеризує сучасний туризм як найбільшу індустрію світу, що має приблизно \$ 3,5 трлн. оборотного капіталу і включає в себе такі компоненти:

- 1) подорожі (круїзи, автобуси, літаки, автомобілі, залізниці);
- 2) проживання (готелі і мотелі, конференції, виставки, зустрічі);
- 3) харчування (ресторани, кафе, бари);
- 4) відпочинок і дозвілля (ігри, парки, розваги, атракціони).

В Україні еволюційний розвиток міжнародного туризму був перекреслений у 2014 р. російською анексією Криму та військовими діями на Донбасі, внаслідок чого кількість міжнародних туристичних відвідувань зменшилася на 48,5 % і Україна опинилася у ТОП10 небезпечних для туристів країн [3]. Український туристичний бізнес розвивається з переважною орієнтацією на виїзд людей за кордон, як для відпочинку, так і для роботи. Переважна більшість діючих у нас туристичних фірм вважає за потрібне займатися так званим «відсиленням» туристів за рубіж і лише невелика частина турагенцій працює на залучення гостей в Україну. Виходячи із даної інформації, можна зробити висновок, що Україна власноруч «годує» іноземні країни, надаючи їм потенційних туристів. Тобто кошти, що могли б піти на благо держбюджету України, наші туристичні фірми відправляють закордон.

Таким чином, туризм являється високоприбутковою, найбільш привабливою та динамічною сферою світової економіки. Але для України туризм приносить незначний прибуток, бо майже всіх туристів агенції відправляють за кордон. З точки зору економіки, це велика помилка, що майже 10% коштів держбюджету втрачаються та приносять прибуток іншим країнам. Тому Україна повинна використовувати конкурентні переваги своєї туристичної галузі для приваблення іноземних туристів, зокрема мальовничу природу, низькі ціни на відпочинок, товари, медицину, вищу освіту, спільну історію.

Список літератури:

1. *Добрецов, А.* Экспорт услуг и международный туризм / *А. Добрецов* // Экономика и жизнь. – 1995. – №42 – С. 12–25.
2. *Білоцерківський, О. Б.* Розвиток міжнародного туризму в Україні контексті світових тенденцій / *О. Б. Білоцерківський* // Вісник Одеського національного університету. Серія «Економіка». – 2017. – Вип. 10(63), Т. 22.
3. *Білоцерківський, О. Б.* Сучасний стан і перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні / *О. Б. Білоцерківський* // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2018. – Вип. 28.